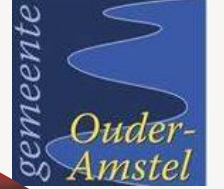

De bestuurlijke boete

Stephan Walther MSc.

16 januari 2025

Inhoud

Aanleiding

Coalitieakkoord 2022 – 2026: *Ouder-Amstel op koers houden*

‘Vergunningen, toezicht en handhaving zijn belangrijk voor de rechtszekerheid en beperkingen van overlast. Om dit te bereiken en behouden willen we meer inzetten op bestuurlijke boetes. We hebben daarbij de wens dat de aansturing van toezicht en handhaving zodanig gebeurt dat inzichtelijk wordt gemaakt dat de kosten en opbrengsten van de extra inzet op handhaving elkaar opheffen. Er dient naast risicogerichte handhaving, prioriteit gegeven te worden aan de inzet op bestuurlijke boetes’.

Aanleiding

Achtergrond

Motie – Ouder-Amstel Anders (d.d. 18 november 2018)

- 1) Te komen met een plan om handhaving in de gemeente te verbeteren;
- 2) 'Eventuele extra kosten te dekken door inkomsten uit de bestuurlijke boete';
- 3) De raad voor het zomerreces 2019 hierover te informeren.

Memo – *'Bestuurlijke boete vs. herstelsanctie met kostenverhaal'* (d.d. 11 april 2019)

Advies DUO+: de bestuurlijke boete is niet rendabel voor de gemeente Ouder-Amstel.

Coalitieakkoord 2022 – 2026: *Ouder-Amstel op koers houden*

Financieel toekomstperspectief: zoeken naar besparingen

Prioriteit voor het toepassen van de bestuurlijke boete

Mogelijk voordeel: €50.000,- per jaar

Huidig financieel toekomstperspectief

Vraagstelling:

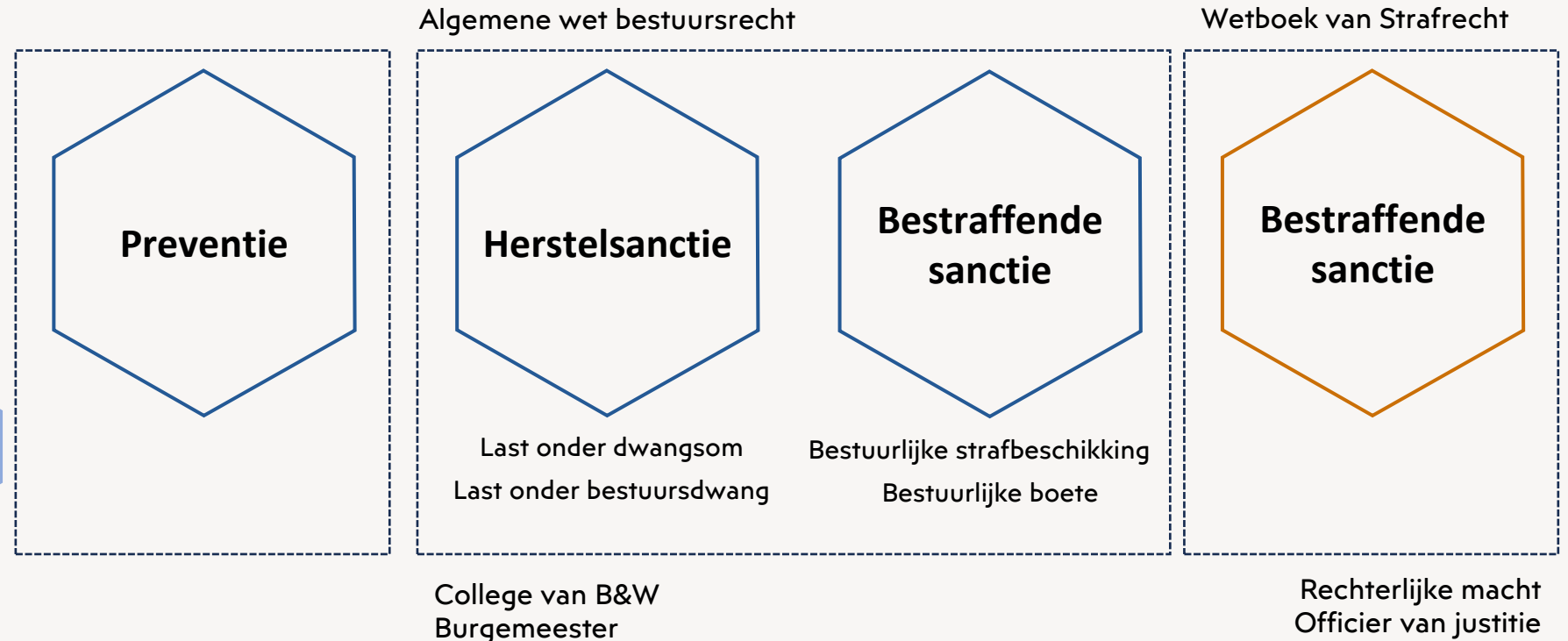

Handhaving

Welke vormen zijn er?

Definitie handhaving

"Elke (re)actie die erop gericht is de naleving van de wet- en regelgeving te bevorderen óf bewerkstelligen, zo nodig door het opleggen van sancties." (VNG)

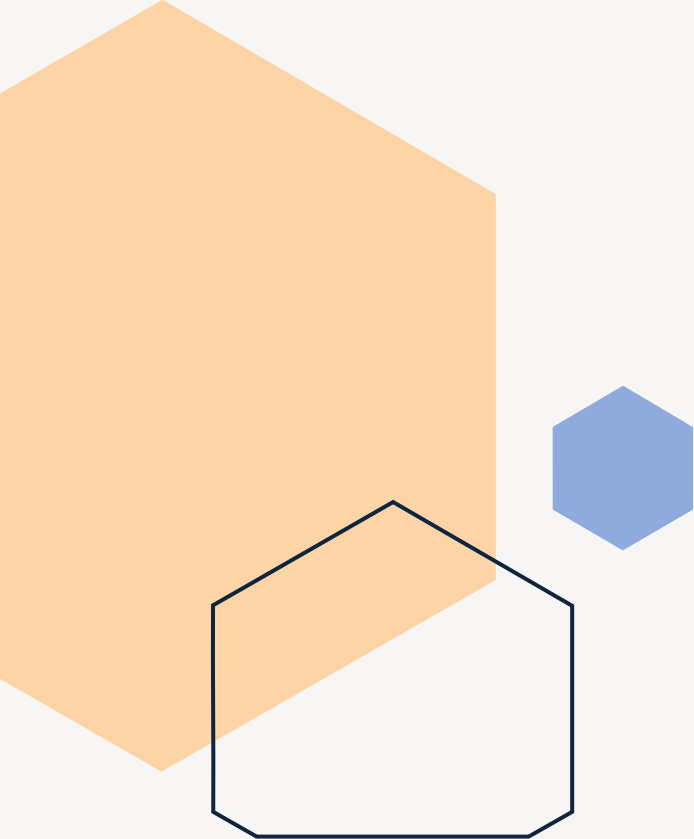
Handhaving

Ontwikkelingen

2009 als kantelpunt

- Strafrechtelijk systeem zwaar overbelast
- Strafrecht als *ultimum remedium*
- Kleine ergernissen in de openbare ruimte laagdrempelig en snel afdoen.
 - Bestuursrechtelijke handhaving geniet veelal de voorkeur.

Tweedeling sinds 2009

Bestuurlijke strafbeschikking

- De Wet OM-afdoening (d.d. 1 januari 2009).
- Buitengewoon opsporingsambtenaren handhaven op APV & ASV buiten de rechter om.
- Het Openbaar Ministerie is verantwoordelijk.
- Het gemeentebestuur is verantwoordelijk.
- Snel en efficiënt handhavend optreden tegen kleine ergernissen.
- Administratieve afhandeling door CJIB & CVOM
- Verzet behandeld door de rechterlijke macht.
- Sinds 1 januari 2015 geen financiële vergoeding meer. Inkomsten vloeien terug naar de rijkskas.

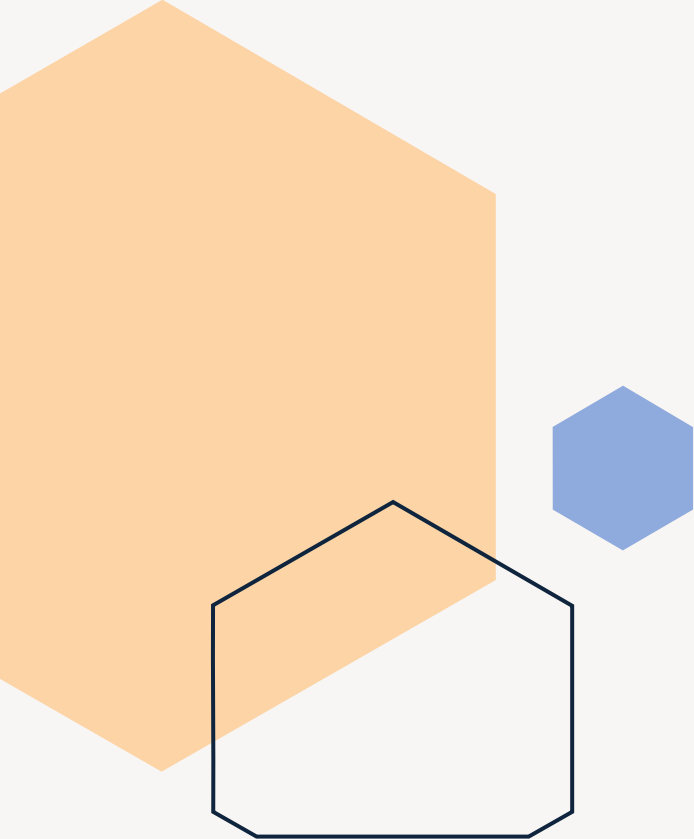
Handhaving

Ontwikkelingen

2009 als kantelpunt

- Strafrechtelijk systeem zwaar overbelast
- Strafrecht als *ultimum remedium*
- Kleine ergernissen in de openbare ruimte laagdrempelig en snel afdoen.
 - Bestuursrechtelijke handhaving geniet veelal de voorkeur.

Tweedeling sinds 2009

Bestuurlijke boete

- De 'Wet bestuurlijke boete overlast in de openbare ruimte' (Wboor)
- Buitengewoon opsporingsambtenaren handhaven op APV & ASV buiten de rechter om.
- Zelfstandige bevoegdheid van gemeentebestuur.
- Snel en efficiënt handhavend optreden tegen kleine ergernissen.
- Inkomsten vloeien terug naar de gemeentekas.
- Administratieve afhandeling door de gemeente.
- Beroep behandeld door de bezwaarschriftencommissie.

Bestuurlijke boete

Inhoudelijke verantwoordelijkheden

Technische aspecten

- Keuzevrijheid: per verordening, niet per artikel.
- Raadsbesluit per verordening.
- Lange tijdsduur
- Vergaande wijzigingen in de organisatie noodzakelijk.

Verantwoordelijk voor:

- het administratief verwerken van opgelegde bestuurlijke boetes;
- het invorderen van opgelegde bestuurlijke boetes;
- het afhandelen van bezwaar en beroep tegen de opgelegde bestuurlijke boetes;
- het klantcontact en correspondentie omtrent de bestuurlijke boetes;
- het (beleidsmatig) implementeren en borgen van de organisatorische vereisten om met bestuurlijke boetes te werken (training personeel, werving en borging capaciteit etc.).

Bestuurlijke boete

Reikwijdte

Technische aspecten

- Geen verschil in reikwijdte met bestuurlijke strafbeschikking
 - Compleet afhankelijk van door de raad vastgestelde verordeningen
- Beide instrumenten geven volledige vrijheid om invulling te geven aan lokaal maatwerk inzake handhaving.
 - Lik-op-stukbeleid(?)

Uitgesloten onderwerpen bestuurlijke boete:

a) Samenscholing/ongeregeldheden	g) Bedelen
b) Betogingen op openbare plaatsen	h) Heling van goederen
c) Vechten op straat	i) Hinderlijk drankgebruik
d) Meevoeren van inbrekerswerktuigen	j) Het gebruik van verdovende middelen (excl. cannabis)
e) Meevoeren van steekwapens	k) Drugshandel op straat
f) Bedrijfsmatige seksuele handelingen	

Huidige situatie

Ouder-Amstel

Uitvoerings- en handhavingsstrategie 2023 – 2026 (d.d. 27 juni 2023)

- Beleidsarms: focus op uitvoering wettelijke taken.
- Geen ruimte voor (nieuwe) ambities
- Prioriteitstelling:
 - Tegengaan van (zwerf)afval is een zeer hoge prioriteit
 - Tegengaan van kleine ergernissen in de openbare ruimte is een zeer lage prioriteit

Gemeenschappelijke regeling DUO+

- Afname pakket 'Buurt & Burger': toezicht en handhaving
- Afspraken omtrent 'maatwerk'
- Afspraken omtrent 'uitbreiding'

Praktijk

- 5514 uur per jaar (3,94 fte)
 - Afval: 2.432 constatering (154 keer spoedeisende bestuursdwang met kostenverhaal)
 - Kleine ergernissen openbare ruimte: circa 10 per jaar
- Prioriteitstelling binnen bestaande capaciteit is in theorie mogelijk

Huidige situatie

Nederland

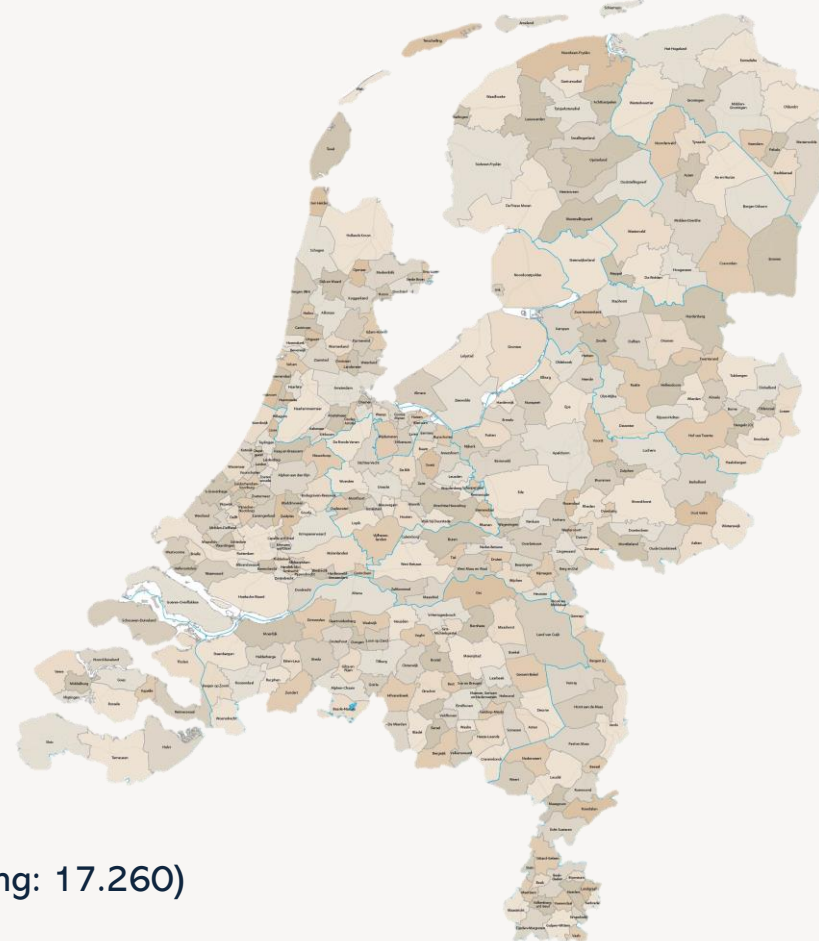
✖ Gemeente
✖ Amsterdam
✖

Gemeente Breda

Den Haag

342 gemeenten (2025)

Ervaringen elders

- 342 in Nederland, waarvan 8 met de bestuurlijke boete
- Informatie over resultaten moeilijk verkrijgbaar
- Interne taakstelling lastig te realiseren:
 - Amsterdam (2019): 9.875 bestuurlijke boetes in 2019 (taakstelling: 17.260)
 - Breda (2021): 1.818 bestuurlijke boetes (taakstelling: 2.002)
- Aandeel bestuurlijke boetes voor overtredingen ASV ligt in Amsterdam op 49,8%

Gemeente Heerlen

SED

Implementatie

Aandachtspunten

- Positie van DUO+
 - Juridische analyse
- Grote organisatorische wijziging voor Ouder-Amstel
 - Additionele organisatorische capaciteit (fte) of wijziging taakstelling
 - Geen voordeel in werklast door toepassing bestuurlijke boete
- Lang implementietraject
 - Ruimte in begroting (incidenteel & structureel)
 - Beleidskaders moeten gewijzigd worden
- Kennis, kunde en expertise is niet breed aanwezig

Kostenposten

Incidenteel

- Inhuur projectleider
- Juridische analyse
- Business case
- Instructiekosten medewerkers

Structureel

- Afhandeling bezwaarschriften
- Afhandeling beroepszaken
- Administratieve verwerking (incl. inning)
- Training en opleiding
- Applicatiekosten

Implementatie

Rekenmodel

Uitgangspunten (kostenberekening)

- Conservatieve benadering: minimum aan kosten
 - Inbaarheid en uitval niet meegenomen
 - Factor van succes is niet meegenomen
- Geen toepassing van inflatie sinds 2021
- Schatting

Baten

- Gemiddeld €158,- per bestuurlijke boete

Kosten (incidenteel)

Onderwerp	Uurtarief	Uren	Lasten
1. Inhuur projectleider/-manager	€130	768	€99.840,-
2. Juridische analyse (Duo+)	€75	80	€6.000,-
3. Business case	-	-	€25.000,-
4. Instructiekosten medewerkers	-	-	€10.000,-
Totaal:			€140.840,-

Kosten (structureel)

- Bezwaarschriften (14%): €635,- per bezwaarschrift
- Beroepszaak (1%): €2.190,- per beroepszaak
- Administratieve verwerking (incl. inning): €7,- per bestuurlijke boete
- Training en opleiding: kostenpost €5.000- per jaar
- Applicatiekosten: kostenpost €10.000,- per jaar

Implementatie

Kosten & baten

Uitgangspunten

- Conservatieve benadering: minimumbedrag
 - Inbaarheid en uitval niet meegenomen
 - Factor van succes is niet meegenomen
- Schatting
- Geen toepassing van inflatie sinds 2021

Huidige situatie

Onderwerp	Aantal	Lasten/Baten
Aantal bestuurlijke boetes	10	€ 1.580
Aantal bezwaarschriften	1,4	€ 889
Aantal beroepszaken	0,042	€ 92
Aantal inningen	10	€ 70
Kosten training en opleiding	-	€ 5.000
Kosten applicaties	-	€ 10.000
Totaal:		-€ 14,470,98

Implementatie

Kosten & baten

Uitgangspunten

- Conservatieve benadering: minimumbedrag
 - Inbaarheid en uitval niet meegenomen
 - Factor van succes is niet meegenomen
- Schatting
- Geen toepassing van inflatie sinds 2021

Budgnetneutraal

Onderwerp	Aantal	Lasten/Baten
Aantal bestuurlijke boetes	284	€ 44.872
Aantal bezwaarschriften	39,8	€ 25.248
Aantal beroepszaken	1,2	€ 2.612
Aantal inningen	284	€ 1.988
Kosten training en opleiding	-	€ 5.000
Kosten applicaties	-	€ 10.000
Totaal:		€ 24

Implementatie

Kosten & baten

Uitgangspunten

- Conservatieve benadering: minimumbedrag
 - Inbaarheid en uitval niet meegenomen
 - Factor van succes is niet meegenomen
- Schatting
- Geen toepassing van inflatie sinds 2021

Financieel voordeel

Onderwerp	Aantal	Lasten/Baten
Aantal bestuurlijke boetes	1.129	€ 194.182
Aantal bezwaarschriften	172,1	€ 109.258
Aantal beroepszaken	5,2	€ 11.304
Aantal inningen	1.129	€ 8.603
Kosten training en opleiding	-	€ 5.000
Kosten applicaties	-	€ 10.000
Totaal:		€ 50.017

Implementatie

Kosten & baten

Uitgangspunten

- Conservatieve benadering: minimumbedrag
 - Inbaarheid en uitval niet meegenomen
 - Factor van succes is niet meegenomen
- Schatting
- Geen toepassing van inflatie sinds 2021

Extra handhavingscapaciteit (2fte)

Onderwerp	Aantal	Lasten/ Baten
Aantal bestuurlijke boetes	2.930	€ 462.940
Aantal bezwaarschriften	410,2	€ 260.477
Aantal beroepszaken	12,3	€ 26.950
Aantal inningen	2.930	€ 20.510
Kosten training en opleiding	-	€ 5.000
Kosten applicaties	-	€ 10.000
Totaal:		€ 140.003

Conclusie

Maatschappelijk perspectief

- Bestuurlijke boete is één der middelen voor een schoon, heel en veilig Ouder-Amstel
- Geen directe meerwaarde richting inwoners en ondernemers
- Reikwijdte van de bestuurlijke boete is beperkt tot 'kleine ergernissen'

Organisatorisch perspectief

- Impactvol voor de gemeentelijke organisatie door introductie nieuwe (extra) taken
- Langdurig traject om randvoorwaarden te creëren en borgen.
- Noodzaak tot investeringen in mens (fte's) en middelen (systemen)
- Positie Ouder-Amstel binnen Gemeenschappelijke Regeling DUO+ vraagt nadere analyse

Financieel perspectief

- Financieel aantrekkelijk bij voldoende omvang in bestuurlijke boetes
- Bestuurlijke boete is in de huidige situatie niet rendabel:
 - Hoge investeringskosten
 - Structurele kostenpost
 - Beperkte handhavingspotentie